

Berguven som räddade skolresan

Av *BENGT OLSON*

Sista året på gamla folkskolan, det sjätte alltså, åkte ofta alla skolbarn till Stockholm. Det skulle vi också göra, och vi skulle ha 30 kronor med oss. Men i mitt fall fanns det inte mycket pengar. Någon slags veckopeng existerade inte, utan det gällde att sälja flaskor och trasor och klippa gräsmattor, vilket gjorde att när det bara var någon vecka kvar så hade inte jag 30 kronor.

Jag var mycket ledsen och det var nog min lärare också. Men på samma gång kände han sig kanske litet lättad därför att han visste, att jag inte var precis så lätt att hålla reda på, speciellt i ett sånt sammanhang, som att komma till Stockholm för första gången i livet. Jag hade hört talas så mycket om museerna och allt som fanns där, så jag var ju fullständigt tänd till tusen.

Jag gick upp i skogen, som jag alltid nästan gjorde mer eller mindre varje dag; upp till min fantastiska berguv som satt i en bur. Att han befann sig där berodde på att han var en så kallad bulvan, som används för att locka till sig kråkorna åt jägarna. Det var den vackraste berguv jag överhuvudtaget någonsin har sett. Han var bärnstensfärgad, fullständigt otrolig. Jag hade suttit många gånger hos honom och pratat med honom och tecknat honom och tagit hans fjädrar, så jag hade några stycken hemma – dessa underbara fjädrar, säkerligen några av de vackraste fjädrar som finns. Dessutom så täta; dom är dubbelartade, kan man säga, så att fågeln ska kunna flyga så tyst. Ingen annan så stor fågel kan i princip flyga lika ljudlöst som berguven.

Jag satt och tittade på fjädrarna och tänkte att dessa kanske man kunde sälja.

Jag började riva ihop dom som jag kunde få fatt på och la dom i en gammal konsumpåse, som jag hittade. Och några fjädrar som verkade sitta löst på berguvens sidor lyckades jag ta genom att locka fågeln intill nätet med en köttbit eller vad det var, och så kunde jag rycka till. Dom satt väldigt löst. Det var den tiden på året som uvarna tappade vissa av sina fantastiska fjädrar.

Jag tog cykeln och åkte ner till stan och gick in i den finaste hattaffären. Den låg på Gamla kyrkogatan. Där var en stilfull äldre dam och jag frågade, efter att jag hade bockat, om tant ville köpa fjädrar. ”Nej”, sa hon, ”det var inte intressant för henne. Hon ville inte det.” Nähä, tänkte jag.

När jag gick ut tänkte jag att jag nog sa fel. Så i nästa affär, där var det en

yngre dam, frågade jag om jag kunde få visa några vackra fjädrar; dom finaste fjädrar som finns. Jag tog fram dom, och genast reagerade damen.

”Men så vackra fjädrar. Vad är detta?”

”Det är berguv”, svarade jag, och så berättade jag om kvalitén och tätheten.

”Vad kostar dom?”

”Dom bästa kostar två kronor styck”, sa jag, ”och dom andra 1,50.”

Hon köpte tre stycken, och sen gick jag runt i alla hattaffärer. På den tiden fanns det sju stycken i Kristinehamn.

Nu hade jag bara tre fjädrar kvar och gick tillbaka till damen i den första affären och sa att nu har alla affärer handlat. ”Ska inte tant i alla fall köpa några?”

”Vad är det för fjädrar”, sa hon.

Jag visade dom och sa att det är fantastiska fjädrar. ”Och ändå är det här dom sämsta”, sa jag.

”Vad kostar dom?”, frågade hon.

”Två kronor”, svarade jag.

Det hade jag ju inte tagit för de sämsta på något annat ställe, men jag tänkte att det kan hon betala. Hon köpte dom och jag hade fått ihop mer pengar än jag behövde. Jag hade faktiskt ett överskott i portmonnän när jag reste.

Vi var nu i Stockholm. En dag kom vi till Skansen, och där fick jag se en hel bur med uvar. Det var en sex-sju stycken. Men herre Gud! På backen låg det ju hundratals fjädrar och jag tänkte: tänk om jag hade kunnat få bli vid dom här och ge mig ut i stan. Då hade man ju tjänat hundratals kronor. Men det gick inte.

Det var många äventyr i Stockholm. Det andra äventyret – då var jag på egen hand. Jag hade fått lov av min lärare att promenera med min faster, vilket jag gjorde en stund. Men sen stack jag själv ut till Naturhistoriska riksmuseet. Där gick jag länge och tittade. Och när jag hade gått där så länge som det var möjligt, och klockan var stängningsdags, gick jag ut på trappan i eftermiddagssolen. Efter mig var det förmodligen chefen som kom. Han verkade säker som dåtidens chefer var. Det riktigt luktade myndighet av honom, och så säger han:

”Nå min gosse har ni sett någonting intressant?”

”Ja” sa jag. ”Jag har sett en vit älg, och det lustiga var att den kommer från Skattkärr, inte långt från Kristinehamn, där jag bor.”

”Ja, det stämmer, där finns det en del albinos”, sa han.

”Ja, och sen har jag sett en fjäril, som har olika vingar. Höger och vänster var inte samma vinge.”

”Nej, det är faktiskt mycket, mycket märkligt”, sa han.

”Däremot är jag besviken på äggsamlingen, för på många ägg är det väldigt stora hål.”

”Ja, men det är inte lätt, ska jag säga dig, att blåsa ut fågelägg.”

”Ja, det vet jag”, sa jag, ”men jag blåser ut bara ett litet hål, så litet så att bara nålen går igenom skalet.”

”Nej, det kan jag inte tro”, sa han.

”Jo,” sa jag, ”det gör det i alla fall.”

”Hur gör du då?” sa han.

”Nja, det talar jag inte om,” sa jag.

”Jaha du, så du är sån. Sånt ska man tala om”, sa han.

”Mmm,” sa jag.

”Men det tror jag så mycket jag vill på”, sa han; och så önskade han mig lycka till.

Men jag höll tyst om detta. I alla år har jag bara berättat det för en enda person, och det var förra gången jag skrev i denna trevliga bok om naturen i Kristinehamn. Då berättade jag detta för Ulf T Carlsson, och jag talade också om hur man gjorde. Om han kommer ihåg detta eller ej, det vet jag inte. Men jag är faktiskt väldigt stolt över att ha lyckats blåsa ur fågelägg på mitt speciella sätt.

En uv kan mycket, men räddat en skolresa har han nog bara gjort en gång!

Handpenna av bergguv. Fjädern är lånad från Naturhistoriska riksmuseet.

Foto: Sten Elfman.